

УДК 378.018.43:004:616-053.2

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ЯК ЕЛЕМЕНТ САМОПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ДО ЗАНЯТЬ З ПЕДІАТРИЧНИХ ДИСЦИПЛІН

С. І. Сажин

Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці

DISTANCE LEARNING AS AN ELEMENT OF SELF-STUDY STUDENTS FOR CLASSES PEDIATRIC DISCIPLINES

S. I. Sazhyn

Bukovyna State Medical University, Chernivtsi

У роботі проаналізована актуальність електронних навчальних курсів педіатричного профілю для дистанційної самопідготовки студентів п'ятого курсу, що розроблені кафедрою педіатрії та дитячих інфекційних хвороб Буковинського державного медичного університету. Для покращання якості самостійної підготовки вітчизняних студентів доцільним є більш широке використання нетипових ситуаційних задач. Для підвищення активності роботи студентів-іноземців на сервері дистанційного навчання необхідно більш широко використовувати гіперпосилання на нормативно-правові акти органів охорони здоров'я зарубіжних країн.

The relevance of e-learning courses of pediatric profile which developed by the department of pediatrics and pediatric infectious diseases at Bukovyna State Medical University for distance self-study for fifth-year students was analyzed in the article. To improve the quality of self-study of domestic students is appropriate more extensive use untypical situational cases. To increase the activity of foreigner students on the server of distance learning should be more widely used hyperlink to regulatory legal acts of public health abroad.

Вступ. Дистанційна форма навчання – це один із найбільш швидких, зручних, доступних та економічно вигідних способів отримання майже будь-якої інформації в усьому світі.

Дистанційне навчання (ДН) у сфері освіти – це особлива форма заочного навчання, при якому дисципліни вивчають за допомогою комп'ютерних і телекомунікаційних засобів, інформаційної мережі Internet та особистого складання в університеті заліків, іспитів і проходження інших форм підсумкового контролю, передбачених навчальним планом. Це процес створення і забезпечення доступу до навчання для студентів, які фізично не присутні в традиційному освітньому закладі, коли джерело інформації та студенти розділені в часі або відстані, або і в часі, і у відстані. Навчатись за цією формою можна знаходячись в будь-якій точці світу [2].

Необхідність впровадження дистанційного навчання чи його елементів у вищих медичних навчальних закладах пов'язана із стрімкою інформатизацією суспільства, що дає змогу використання нових технологій та методик у навчальному процесі, відповідно, сприяючи розвитку та покращенню існуючої системи освіти [3] та є пріоритетним напрямом розвитку сучасної освіти України [4].

Серед інформаційно-комунікаційних технологій найбільшого застосування набули спеціалізовані інформаційні системи, які називають системами управління навчанням (learning management system, LMS) або, інколи, програмно-педагогічними системами. Такі системи використовують для управління змістом навчання та процесом навчання [1].

Основна частина. У Буковинському державному медичному університеті (БДМУ) 2010 року створений сервер дистанційного навчання. Тимчасове положення про електронний навчальний курс (ЕНК), яке регламентує структуру та формат складових частин останнього, схвалені Вченою радою та затверджені ректором БДМУ в листопаді 2010 року. Так, кожний курс складається з таких обов'язкових елементів, як: розділ “Загальна інформація” (містить посилання на веб-сторінку кафедри, довідник для студента, графік відпрацювань та консультацій), тематичні розділи відповідно до тем практичних занять (містять методичну вказівку, конспект, наочні матеріали та тести для самоконтролю). З 2011–2012 навчального року для студентів створені усі складові ЕНК, які викладаються на кафедрі педіатрії та дитячих інфекційних хвороб. Відсутність практичного досвіду використання дистанційної освіти як елементу самостійної підготовки студентів-медиків зумовлює проведення ана-

лізу актуальності розроблених курсів, зазубуваності окремих елементів ЕНК.

Мета дослідження – проаналізувати частоту переглядів окремих складових ЕНК в англо- та україномовних студентів п'ятого курсу при вивченні педіатричних дисциплін.

У роботі узагальнені статистичні показники активності роботи у середовищі Moodle БДМУ у 2012–2013 н. р. вітчизняних та іноземних студентів, які навчаються на п'ятому курсі. На кафедрі педіатрії та дитячих інфекційних хвороб у першому семестрі студенти вивчали теми з модуля № 4 “Дитячі інфекційні хвороби”/“Children’s infectious diseases”. Зазначений модуль складається з семи практичних занять та підсумкового модульного контролю. Вираховували частоту звернень до кожного окремого елементу ЕНК та кількість студентів, які готувалися до занять за допомогою сервера дистанційної освіти БДМУ.

Виявлено, що серед 232 вітчизняних студентів, які зареєстровані на ЕНК “Дитячі інфекційні хвороби” (модуль № 4), частка студентів п'ятого курсу становила 74,1 % (172 особи). Решта 25,9 % (50 студентів) становили студенти шостого (90,0 %), четвертого (10 %) курсів. Не зареєструвалися та, відповідно, не працювали на сервері дистанційного навчання з даного модуля 89 (34,1 %) студентів, що становить третину від усіх студентів (261 особа), які навчалися на п'ятому курсі. Майже половина з усіх незареєстрованих п'ятикурсників (47,2 %) навчалися за державним замовленням.

Серед елементів, які входять до структури кожного тематичного розділу, спостерігалися наступні показники: зі змістом елементу “Методична вказівка” упродовж вивчення модуля ознайомилися в середньому 26,1±2,9 разів, а кількість студентів становила в середньому – 23,1±1,2 особи. Елемент “Конспект”, який містить структурований та чіткий зміст теми практичного заняття, виявився найбільш затребуваним. Так, середня кількість переглядів із ознайомленням вмісту даного елементу становила 353,0±14,4 разів. Кількість студентів, які протягом усього циклу самостійно готувалися до дисципліни з використанням елементу “Конспект”, становила в середньому 97,4±2,4 особи. Частота використання матеріалів елементу “Конспект” у кожного зареєстрованого студента впродовж всього терміну вивчення дисципліни становила 1,9 разів. Із кожним мультимедійним файлом, який представлений у тематичних розділах, ознайоми-

ся в середньому 20,3±1,1 разів. Найчастіше при підготовці до аудиторних занять вітчизняні студенти використовували гіперпосилання на накази Міністерства охорони здоров'я. Набагато меншою виявилася частота переглядів аудіо-, відеофайлів, анімаційних зображень, текстових документів наукових статей. Середня кількість студентів, які використовували елемент “Тестові завдання” при самостійній підготовці, становила 69,3±1,5 особи.

Серед 107 іноземних студентів, які зареєстровані на ЕНК “Children’s infectious diseases”, навчалися на п'ятому курсі 83 особи (76,8 %). Відсутніми у списку зареєстрованих на ЕНК з педіатрії було 25 (23,1 %) студентів, що на 11,0 % менше, ніж у групі вітчизняних п'ятикурсників.

Серед складових електронного курсу іноземні студенти використовували елемент “Методична вказівка” в середньому 30,1±4,9 разів, частота використання матеріалів елементу “Методична вказівка” у кожного студента, що зареєструвався в ЕНК “Children’s infectious diseases”, упродовж всього терміну вивчення дисципліни становила 0,3. Кількість переглядів з ознайомленням вмісту елементу “Конспект” становила 153,0±21,1 разів з частотою використання матеріалів у кожного зареєстрованого студента впродовж всього терміну вивчення дисципліни – 1,6 разів. Достатньо низькою серед студентів-іноземців виявилася частота звертання до мультимедійних файлів (у середньому 10,8±1,7 разів, при частоті перегляду одного файлу кожним зареєстрованим студентом – 0,1). Середня активність відвідувачів при вирішуванні тестових завдань для самоконтролю дорівнювала 76,6±11,3 разів, проте середня кількість студентів, які використовували даний елемент при самостійній підготовці, становила лише 19,3±2,5 особи.

Висновки: 1. Електронний навчальний курс є потужною інтегративною складовою навчального процесу, про що свідчить активне залучення до матеріалів студентів інших курсів.

2. Серед вітчизняних студентів доцільним є впровадження в систему дистанційного навчання нетипових ситуаційних задач і завдань, спрямованих на розвиток творчої активності.

3. Студентам-іноземцям для більш широкого та якіснішого використання матеріалів сервера дистанційного навчання необхідно додатково розміщувати посилання на накази органів охорони здоров'я Європейського Союзу, країн Африки та Азії в елементах “Мультимедійні файли”.

Література

1. Бойчук Т. М. Досвід впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в навчальному процесі Буковинського державного медичного університету / Т. М. Бойчук, І. В. Геруш, В. М. Ходоровський // Мед. освіта. – 2012. – № 2. – С. 64–69.
2. Косовська Т. М. Дистанційне навчання – нові можливості для професійного розвитку / Т. М. Косовська // Мед. освіта. – 2012. – № 4. – С. 73–78.
3. Манюк Л. В. Визначення цілей дистанційного курсу “Англійська мова для студентів вищих медичних навчальних закладів” / Л. В. Манюк // Вісник ЛНУ ім. Т. Шевченка. – 2013. – № 18 (277), ч. I. – С. 100–108.
4. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/images/files/news/12/05/4455.pdf>.

Отримано 17.03.14